

**■ GLOSSA**

# Scolas ambiziusunas

DA SILVIO CAMENISCH

S tun mal. I sto esser ditg qua per posiziunar nos-sas scolas cun pretaisa en la dretga glisch mediala: Quai che la scola manada da Trin fa pir ussa, fan las scolas manadas da Domat/Ems daditg. «Scola en moviment» per uffants è en nossas scolas cun pretaisa bunamain café fraid. En nossas scolas cun center da management e cumpetenzas datti mo in credo: per tut prezi esser topactual. Esser trendy en tut e daptut, sch'ins stuess pajar persuerter in fitg fitg aut prezi.

U schia avaina laschè cuitar insatge ils ultims onns per realisar la «scola en moviment», quai schizunt in temp da cifras cotschnas stgir ed il latsch da spargnar enturn culiez a la magistraglia. La postgeneraziun da 'geniturs da game-boy' da Domat stat cun bucca averta ils dis da visitas, quant inschignus e movibels che lur babies san esser en scola. A chasa davant ils computers ed en ils computers sesan quels senza problem quaranta uras nuninterruttamain cun chartununs pommes sin schanuglia. «Nus savevan betg che noss uffants san sa mover e vegnan muventads uschia da la magistraglia», din geniturs da la postge-



neraziun da game-boy emoziunads.»

Impressiunads èn els coiche scolars en moviment sa movan cun asta d'equilibrar sin la suga autezza sis settschient meters tranter chasas autas dal Manhattan da Domat/Ems, senza crudar u mo sporadicamain. Ils fitg ambizius sut ils dretgs scolasts e motivaturs gughegian suror e suravi senza ballantschin e raits da protecziuns. Sin paginas web po l'entir mund guardar quels acts gughegiads da noss uffants en moviment. Nus envidain gugent Trin e tuttas vischnancas da scola vargà siador, co che noss uffants emprendan cun sa mover u er betg. Els dastgan eleger, vul ins emprender cun sa mover, ubain vul ins sa mover cun betg emprender (u autras variantas).

Nus avain endrizzà en nosssa scola primara (betg forsa secundara!) ina «Kinderuni» ed essan cun-tut ils emprims, ditg avant Finlanda. San quai noss inspectors da scola ed il vegl departament Lardi? Pront vegnan tuttas 54 scolas en la retroterra, il hinterland, en basegn da betg esser pli al current. En nosssa «Kinderuni» sco quai ch'ella ha num (idea da dus u trais supermotivaturuns e motoruns) vegn experimentà ed emprendi adina en moviment permanent, chaussas che las veglias universitads svizras tradi-zionalunas mo smirveglias-san. Per mintga uffant, ancun tants deficits, datti perspectivas da daventar in fitg talentà: candidat tuttavia per la scola da talentuns Surselva. Qua na stat nagut pli en via a l'uffant deficitar.

Cur ch'i scalina curran c'noss scolars en moviment or da l'uni da cursa vi en ils tschients taxis parchegiads fitgun datiers da l'uni: taximamma, taxibab, taxipartner u ami da mes mami, taxibab apparent u pseudo, taxi bab da lavurdis, taxi bab da dumengias, taxi tat e tat. Ils uffants èn gea stanclira e dastgan vegnir manads cun taxi a chasa u meglier en las canortas e maisas da mezdi, puspè enavos a l'uni.